

ဟီၣ်ကဝီၤတၢ်ဟ်ဖျါ

လါမးရှး ၁၉သီ, ၂၀၂၁ နံၣ်/ KHRG လံာ်ကတြၢ်နီၣ်ဂံၢ်-21-57-D2

ဖူပျၢ်ယၢ်ကီၢ်ရှၢ် ဟီၣ်ကဝီၤတၢ်ဟ်ဖျါ: တၢ်ဒုးတပျီၤလၢ ကီၢ်ပယီၤသုးဒီး ကညီဒိကလုာ်တၢ်ထုၣ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိၣ် (KNLA) ဖဲကီၢ်တရံးကီၢ်ဆၢ, ဖဲလါဖှၤတြၢ်အါရံၤ ၂၀၂၁နံၣ်

ဟီၣ်ကဝီၤတၢ်ဟ်ဖျါတဘျီအံၤ ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ကဲထီၣ်အသးဖဲ ယုၤကွီၤကွံကရၢ်, ကီးတရံးကီၢ်ဆၢ, ဖူပျၢ် ယၢ်ကီၢ်ရှၢ် ဖဲလါဖှၤတြၢ်အါရံၤ ၂၆သီ, ၂၀၂၁နံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအနံၤဝဲန့ၣ် ကီၢ်ပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ် ဟဲန့ၣ် လီၤဆူ ကညီဒိကလုာ်စၢဖျိၣ်ကရၢ် (KNU) တၢ်ဟ်ပနီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤအပူၤအယီၤ တၢ်ဒုးတပျီၤကဲထီၣ်တ့ၢ်ဝဲ လၢ ကီၢ်ပယီၤသုးဒီးကညီဒိကလုာ်တၢ်ထုၣ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိၣ် (KNLA) သုးတဖၣ်အဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ပယီၤသုး သ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်တ့ၢ်ဝဲဖဲဟီၣ်ကဝီၤဖဲအံၤ တုၤလၢလါမးရှး ၁သီ ၂၀၂၁နံၣ်အယီၤ ဒုးအိၣ်ထီၣ်တ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဘၣ်တၢ် ဘၢအတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘိၣ်လၢလီၢ်ကဝီၤဖိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. န် KNLA ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲအသိး, ကီၢ်ပယီၤသုးတ ဖၣ် ဂုၢ်ကျဲးစၢးဟဲန့ၣ်လီၤဆူ KNUတၢ်ဟ်ပနီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤပူၤ လၢအကဖိၣ်ကွံာ်ဝဲဒၣ် ပှၤလၢအပၣ်ယုၣ်ပၣ်ဂီၢ်လၢ က မျၢ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤထီၣ်ဒါသုးမိၤစိၣ် (CDM) ဒီးတၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဘၣ်သး လၢအထီၣ်ဒါသုးမိၤစိၣ်တၢ်ဟံး ဆူတၢ်စိတၢ်ကမီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.¹

ဖဲလါဖှၤတြၢ်အါရံၤ ၂၆သီ, ၂၀၂၁နံၣ် ဂီၤခိ ၁၁န့ၣ်ရံၣ် ၄၀မံးနံးအဆၢကတီၢ်န့ၣ် တၢ်ဒုးကဲထီၣ်လၢ ကညီဒိ ကလုာ်တၢ်ထုၣ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိၣ် (KNLA) သုးဒု-၃, သုးရှၢ်-၁၈, သုးကု-၆ ဒီးကီၢ်ပယီၤသုး ခိၣ်သုးရှၢ် (IB) -၂၃၀ ဒီး -၂၃၁ လၢအအိၣ်လၢသုးဝဲလီၢ်ခိၣ်သ့ၣ် (MOC) -၁၂ ဖဲယုၤသ့ၣ်ကိသဝိဒီးသၢယၤကိသဝိအ ဘၢၣ်စၢၤ, ယုၤကွီၤကွံကရၢ်, ကီးတရံးကီၢ်ဆၢ, ဖူပျၢ်ယၢ်ကီၢ်ရှၢ်န့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဘၢၣ်စၢၤ လၢသဝိခံဖျၢၣ်အံၤ ဒီးကီးတရံးဝဲန့ၣ် ကလဲၤဘၣ်ဒီးသိလ့ၣ်ယီၢ် (ဆဲးကဲၣ်) ကအိၣ် ၁၅ တုၤ ၂၀ မံးနံးယုၣ်ယုၣ်န့ၣ်လီၤ). ဖဲတၢ် ဒုးကဲထီၣ်သးသီသီခါန့ၣ် ပှၤဖိၣ်စုကဝဲခဲဖုအံၤ ခးလိာ်သးဒီးကျိဖိန့ၣ်လီၤ. လၢခံ သဝိဖဲသ့ၣ်တဖၣ် န်ဟူကျိ ဖးဒိၣ် (မိထၣ်)အကလုာ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးအံၤ ကယံာ်ဒၣ်ထဲ ၁၆ မံးနံးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒုးလိာ်သးအံၤ ကဲထီၣ်တ့ၢ်ဝဲဖဲကီၢ်ပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ် ဟဲန့ၣ်လီၤဆူ ကညီဒိကလုာ်စၢဖျိၣ်ကရၢ် (KNU) တၢ်ဟ်ပနီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤအပူၤ ဘၣ်ဆၢၣ် KNLAသုး တဟ့ၣ်အခွဲးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. န်သုးကု ၆ KNLA ဒုးယၤ ခိၣ်ဟ်ဖျါဝဲအသိး, ကီၢ်ပယီၤသုးတဖၣ် ကိးထံၣ်ဝဲ KNU ကီၢ်ဆၢၣ်ခိၣ်ဒီးတဲအီၤလၢ အဝဲသ့ၣ်ကဟဲန့ၣ်လီၤ

¹တၢ်ဂုၢ်တၢ်ကျိၤလၢ လံာ်ဟ်ဖျါတဘျီအံၤအပူၤန့ၣ် တၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်အီၤဖဲ လါဖှၤတြၢ်အါရံၤ ၂၀၂၁နံၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တၢ် ဆူဟ့ၣ်ထီၣ်အီၤလၢ လီၢ်ကဝီၤပှၤမၤသကိးတၢ်တဂၤ ဖဲဖူပျၢ်ယၢ်ကီၢ်ရှၢ်အပူၤ လၢအဘၣ်တၢ်သိၣ်လိအီၤ လၢကညီဂုၢ်ဝိခွဲး ယၢ်ကရၢ် KHRG လၢကမၤနီၣ် မၤယါတၢ်မၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးပှၤဂုၢ်ဝိခွဲးယၢ်အတၢ်အိၣ်သးတဖၣ် ဖဲလီၢ်ကဝီၤပူၤန့ၣ်လီၤ. ပှၤတုၢ် ဘၣ်တၢ်တဖၣ်အမံၤ, တၢ်ဂီၤဒီး အိၣ်ဆိးလီၢ်ကျဲး လီၤတၢ်လီၤဆဲးတဖၣ်န့ၣ် တၢ်မၤလီၤဘၢအီၤ လၢအဝဲနီၢ်ကစၢ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂုၢ်တၢ်ကျိၤလၢ တၢ်ကွဲးရှဲပုးအါထီၣ်အီၤ ဖဲပနီၣ်ကဝီၤအပူၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ် KHRG အတၢ်ကွဲးရှဲထီၣ်တၢ်ဂုၢ်တၢ် ကျိၤန့ၣ်လီၤ.

လၢ ခုၣ်အဲၣ်ယုၣ်တၢ်ပဟီၣ်ကဝီၤပူၤ လၢအကဖီၣ်ဝဲဒၣ် သရၣ်သရၣ်မုၣ်ဒီးကသံၣ်သရၣ်(လီၤဆိတၢ်ဖဲကိးတရံးဝှံဒီးတၢ်လီၤလၢအဘူး)တဖၣ်လၢ အလဲၤပၣ်ယုၣ်ပၣ်ဂီၢ်ဝဲဒၣ်လၢကမျၢၢ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤထီၣ်ဒါ သူးမိၤစီၣ်ရီၤ (CDM) ဒီးတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဘၣ်သးထီၣ်ဒါသူးမိၤစီၣ်ရီၤတၢ်ဟံးဆူၣ်တၢ်စိတၢ်ကမိၤအံၤန့ၣ်လီၤ. (ကမျၢၢ်တနီၤလဲၤယုၣ်အိၣ်ကန့ၣ်လၢ KNU တၢ်ပဟီၣ်ကဝီၤပူၤ နိသိးကပဒုၣ်ဟးဆူးဝဲ ကီၢ်ပယီၤသူးအတၢ်ဖီၣ်တၢ် ဃာ်သဝီဖိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ). အယိကီၢ်ဆၣ်ခိၣ်ဒူးသ့ၣ်ညါဝဲ KNLA သူးရၣ်-၁၈ သူးခိၣ် ဘၣ်ဃးပယီၤသူးတၢ်ယုၣ်ထီၣ်အံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်သူးရၣ်ခိၣ်ဂ့ၢ်လီၤဝဲ အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ယုၣ်ထီၣ်ဒီးတဲဘၣ်စ့ၢ်ကိး ကီၢ်ပယီၤသူးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ လၢအသုတဟဲန့ၣ်လီၤဆူ KNU ဟီၣ်ကဝီၤလၢတၢ်ဟံးပနီၣ်ဃာ်အီၤ သ့ၣ်တဖၣ်အပူၤတဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တၢ်ယုၣ်ထီၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ဃာ် သၢဘျီမ့တမ့ၢ်လွံၢ်ဘျီ, တချုးလၢတၢ်ဒူးကဲထီၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ် KNLA တတူၢ်လိာ်ဝဲဘၣ်, ဒီး KNLA တဲပလီၢ်စ့ၢ်ကိးဝဲလၢ အဝဲသ့ၣ်မ့ဟဲန့ၣ်န့ၣ် တၢ်ဒူးကဲထီၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးကီၢ်ပယီၤသူးတဖၣ် တဒိကန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်ဒူးကဲထီၣ်တနံၤန့ၣ် ကီၢ်ပယီၤသူးတဖၣ်အသိလ့ၣ်သၢခိၣ်ဟဲန့ၣ်လီၤဝဲဒၣ်ဆူ KNU ဟီၣ်ကဝီၤလၢတၢ်ဟံးပနီၣ်ဃာ်အလီၢ် ဖဲယုၤသ့ၣ်ကိအကျဲအံၤန့ၣ်လီၤ. နိလီၢ်ကဝီၤဖိတဂၤဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်အံၤ, ညီၣ်နီၤ လၢတၢ်သမံသမိးအလီၢ်လၢအအိၣ်ဖဲကျဲဝဲအံၤန့ၣ် KNLA သူးဖိတဖၣ်တအိၣ်အါအါဘၣ် ဒီးညီၣ်နီၤအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒၣ် ထဲလွံၢ်ဂၤမ့တမ့ၢ်ယဲၢ်ဂၤမိၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် ဖဲတၢ်ကဲထီၣ်တနံၤန့ၣ် KNLA သူးဖိအိၣ်ဝဲ ၂၅ ဂၤတုၤ ၃၀ ဂၤ (သူးဆူၣ်တဆူၣ်) ခိဖျိတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဘၣ်သးထီၣ်ဒါသူးမိၤစီၣ်ရီၤတၢ်ဟံးဆူၣ်တၢ်စိတၢ်ကမိၤအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်အိၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. KNLA သူးဖိတဖၣ်အံၤ ခးစိယီၤဝဲ သိလ့ၣ်တခိၣ်လၢ အဟဲလၢတၢ်မဲာ်ညါအယိကီၢ်ပယီၤသူးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤစ့ၢ်ကိး က့ၤခးဒီးကဒါက့ၤအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. သိလ့ၣ်လၢအဂၤခံခိၣ်န့ၣ် တပၣ်ယုၣ်လၢတၢ်ဒူးအပူၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢသိလ့ၣ်သၢခိၣ်အပူၤန့ၣ် ကီၢ်ပယီၤသူးတဖၣ်အိၣ်ဝဲ အဂၤ ၃၀ ဃာ်ဃာ်န့ၣ်လီၤ. သိလ့ၣ်အဂၤတခိၣ်န့ၣ်တၢ်ကးဘၢဃာ်အီၤအယိ တၢ်မနုၤအိၣ်လၢအပူၤလဲၣ်န့ၣ် လီၢ်ကဝီၤသဝီဖိတဖၣ်တထံၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီး လီၢ်ကဝီၤဖိတဖၣ် စံးဝဲဒၣ်လၢ ပယီၤသူးတဖၣ် တီစိာ်ဝဲဒၣ် ဟံထံဒၢ မ့တမ့ၢ် သိဒၢဖးဒိၣ် (တဲာ်ကံာ်ဘိ)တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒူးကဲထီၣ်ဝဲအလီၢ်ခံ ကီၢ်ပယီၤသူးတဖၣ် က့ၤဂုၤက့ၤအလီၢ်ခံန့ၣ်လီၤ. နိသဝီဖိတဂၤဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲအသိး, လၢတၢ်ဒူးတဘျီအံၤအပူၤ ကီၢ်ပယီၤသူးသံသၢဂၤဒီးဘၣ်ဒိလွံၢ်ဂၤန့ၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်သိလ့ၣ်တီပုၤဆါဒီးကီၢ်ပယီၤသူးအသိလ့ၣ်လွံၢ်ခိၣ် ဟဲတုၤဝဲဒၣ်လၢ တၢ်ကဲထီၣ်သးအလီၢ် ဖဲတၢ်ကဲထီၣ်သးအနံၤအံၤန့ၣ်လီၤ. လီၢ်ကဝီၤသဝီဖိတဖၣ် ပျံၤတၢ်အယိ အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢအဟံၣ်ပူၤဒၣ်ဝဲ ဒီးလဲၤထီၣ်က့ၢ်တၢ်အိၣ်သးလၢတၢ်ကဲထီၣ်သးအလီၢ်တဘျီဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲအနံၤဝဲန့ၣ်ဝဲအလီၢ်ခံ ကီၢ်ပယီၤသူးတဖၣ် ဟဲတုၤဝဲဒၣ်လၢယုၤသ့ၣ်ကိးဒီးသၢယၤကိသဝီခံဖျါဒီး ဖဲအနံၤဝဲန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဆိလီၤအသးဝဲဖဲသဝီခံဖျါအံၤအပူၤ ဘၣ်ဆၣ်တယုၤအခွဲးလၢ ပုၤနီတဂၤအအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝီတဖျါစုာ်စုာ်န့ၣ် အသူးဖိအိၣ်ဝဲ ၂၅ ဂၤဒီးတနီၤန့ၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ သဝီခံဖျါအဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဘူးဒီးအ့ၣ်သိလ့ၣ်ကျဲမုာ်လါခိၣ် လၢအယံၤဒီးတၢ်ဟံးပနီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤအလီၢ် နိသိးကဟးဆူးဝဲတၢ်ခးလိာ်သးသုတကဲထီၣ်ဒီး KNLA တဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤလီၤကၢ်လၢ ကီၢ်ပယီၤသူးသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးလၢ ကလဲၤ ယုၤဒီးဖိၣ်န့ၣ်ဝဲ ပုၤလၢအလဲၤပၣ်ယုၣ်ဝဲဒၣ်လၢ CDM တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်ပယီၤသူးတဖၣ်အိၣ်လၢသဝီပူၤအယိဒီး လီၢ်ကဝီၤသဝီဖိတဖၣ် ဘၣ်ပျံၤဘၣ်ဖုးတၢ်ဒိနုၤညါန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိတနီၤဟံၣ်ဖျါထီၣ်အသး ဒီး မံသကိးနိသိးသိးန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိဟံၣ်ခါတဖၣ် ဘၣ်စံာ်မံၣ်သ့ၣ်ဝဲဒၣ် ကိးမုာ်နုၤခိဖျါအဝဲသ့ၣ်ပျံၤဝဲ လၢပယီၤသူးကဖိၣ်ပိတၢ်ဒီးတၢ်မၤဆူၣ်မၤစိးအဝဲသ့ၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤကဲထီၣ်စ့ၢ်ကိးအသးလၢ သဝီလၢအအိၣ်ဘူးတၢ်ကဲထီၣ်သးအလီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဲထီၣ်သးဝဲအလီၢ်ခံန့ၣ် ကီၢ်ပယီၤသူးတဖၣ် ဆုၤအါထီၣ်အသူးဖိတဖၣ် လၢကိးတရံးဝှံပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢဖုၤတြုၤအါရံၤ ၂၇သီ, ၂၀၂၁န့ၣ်န့ၣ် ကီၢ်ပယီၤသူးတခိၣ် ဟဲဆုၤဝဲတၢ်အိၣ်တၢ်အိတဖၣ်ဆူ တၢ်လီၢ်လၢအပူၤသူးဖိအိၣ်အလီၢ် ဖဲယုၤသ့ၣ်ကိးဒီးသၢယၤ

